

VARFÖR ÖVERSKOTT?

En granskning av regeringens mål
för överskott i de offentliga
finanserna

Januari 2018

Anne-Marie Pålsson

Överskottsmålets historia

- 1991-1994 Regeringen Bildt stramar upp budgetprocessen; tvåstegsbeslut
- 1997 Ny budgetlag, 1995/96:220, Bet 1995/96:KU3, utgiftsramar och utgiftstak
- 1997 Överskott på 2 procent (vårpropositionen, Prop 1996/97:150, Bet 1996/97:KU)
- 2000 Överskottsmålet träder i kraft
- 2007 Målet sänks till 1 procent
- 2010 Målet lagregleras, Prop 2009/10:100, Bet 2009/10:KU3
- 2016 Målet föreslås sänkas till 0,33 procent och ett skuldtak föreslås införas - 35 procent av BNP att gälla fr o m 2019

FINNS EKONOMISKT STÖD FÖR ÖVERSKOTTSMÅLET?

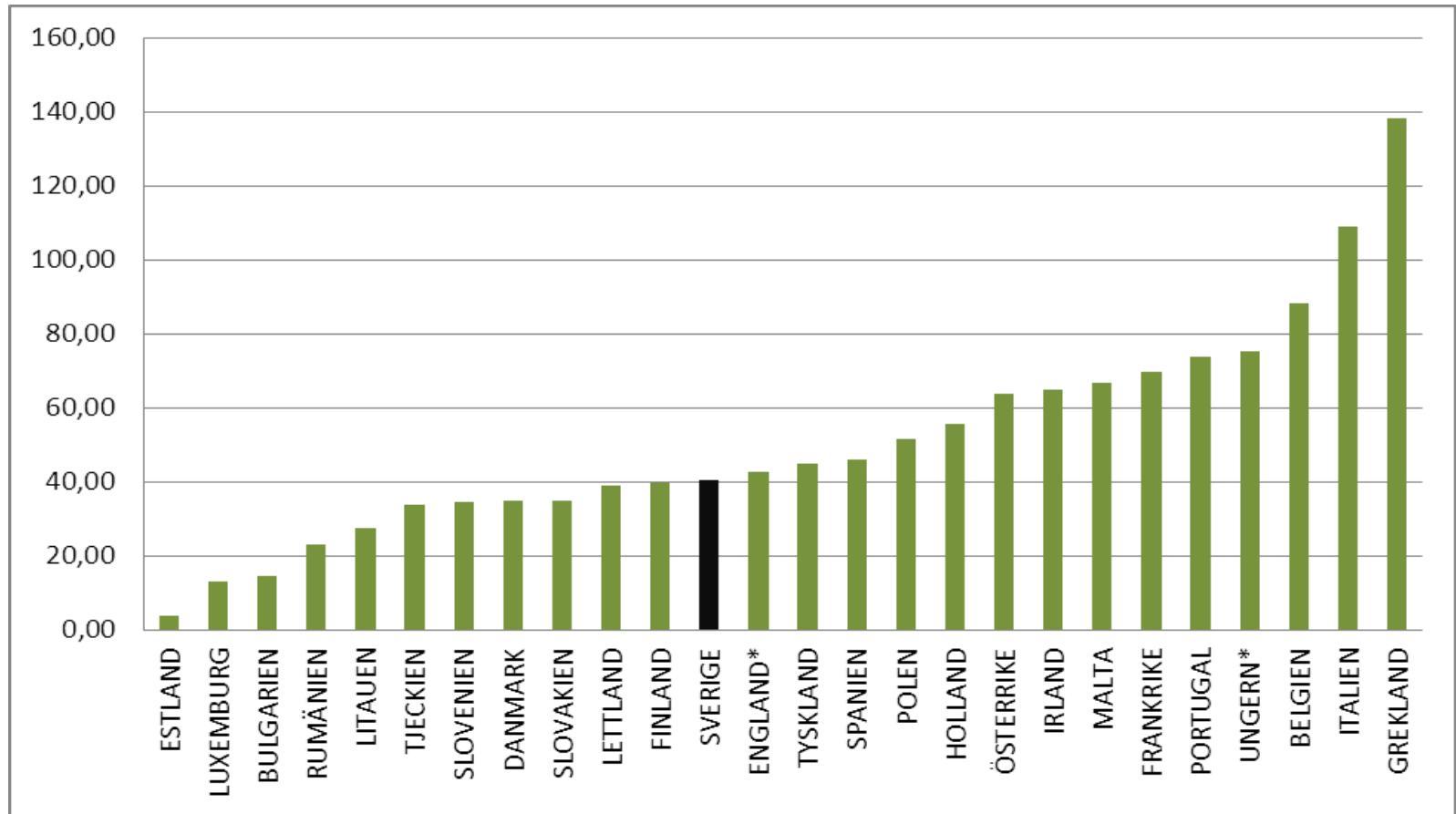
Tax smoothing - nej

Stabiliseringsvinster - nej

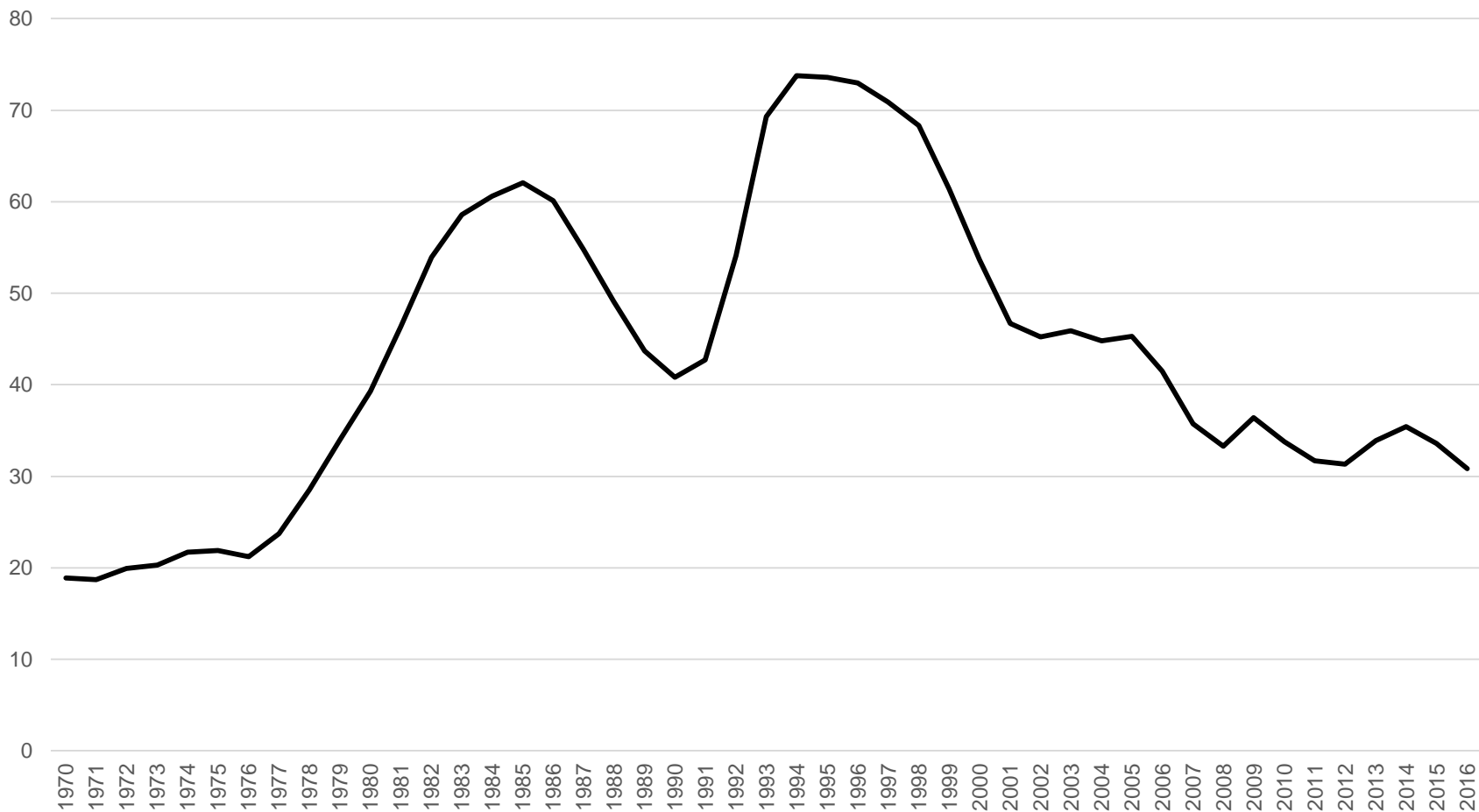
Generationssolidaritet -nej

Usla statsfinanser - ja

Men de svenska finanserna är starka; bruttoskuldkvoten hos EU-länderna

Statsskulden som andel av BNP, %, 1970-2016

Den konsoliderade offentliga sektorn är rik

Tillgångar	7088 mdr SEK	
finansiella	3487	
reala	3601	
Skulder	2683	
Förmögenhet	4405	(112%)
staten	986	
pensionssystemet	2216	
kommunerna	1202	

Källa: Prop 2016/17:01

Varför överges då inte överskottsmålet?

Det handlar om politik - vem som är bäst på
att sköta rikets finanser

Erfarenheten av de borgerliga regeringarna
var dåliga när alliansen bildades

Fälldin 1, Fälldin 2 men ffa regeringen-
Bildt och 90-talskrisen

Sedan kom Lehmankraschen 2008

Alliansens strategi

För att vinna valet var alliansen tvungna att vara "dubbelt så bra" som Socialdemokraterna på att sköta Sveriges statsfinanser.

Överskottsmålet skulle inte bara värnas – det skulle också lagregleras

Andra mål för statens finanser

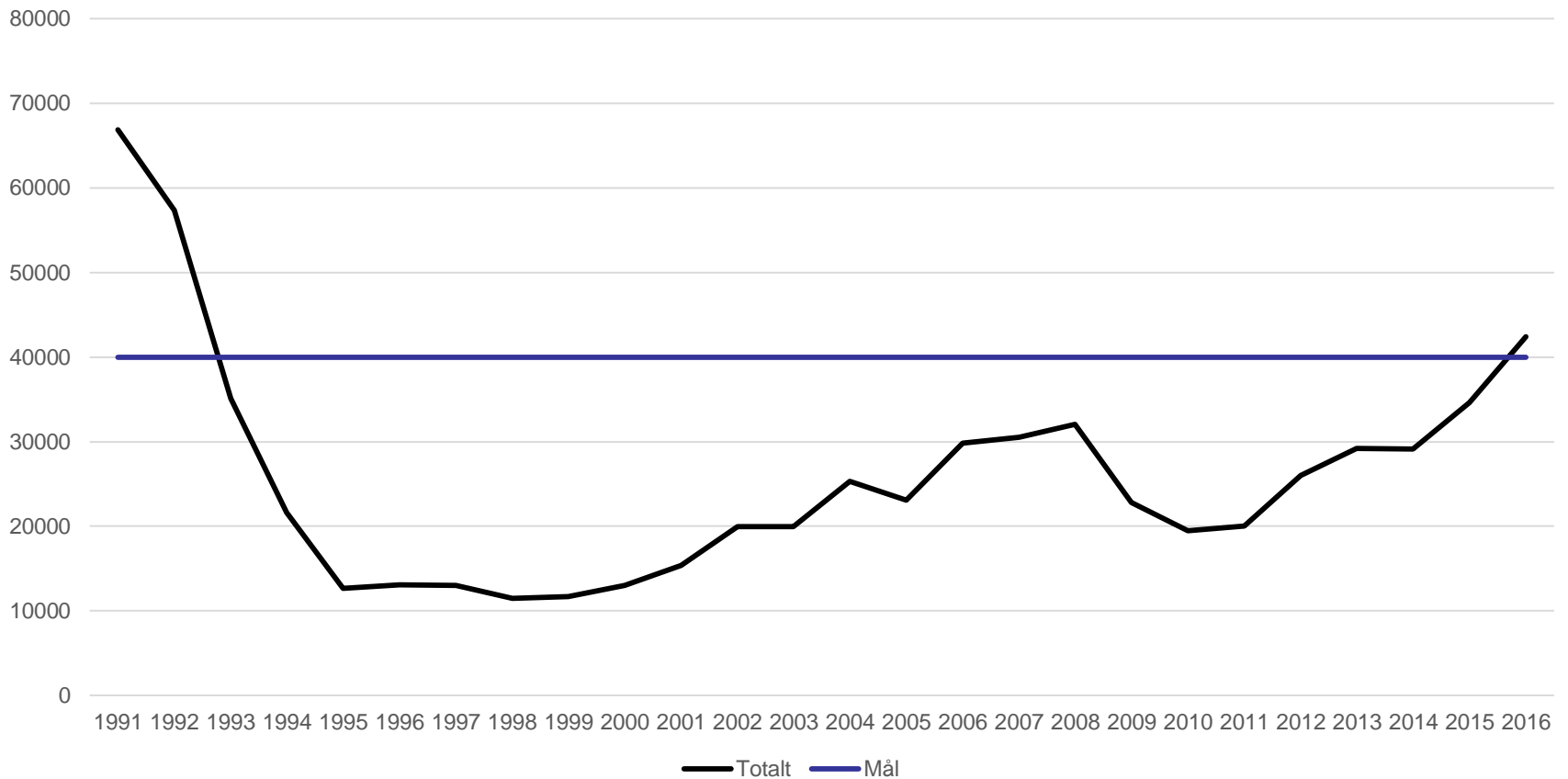
- Krav på balans (jfr kommunerna)
- Mål för statsskulden
 - Absolut eller
 - Som andel av BNP
- Men vilken nivå?
- Vilken sektor ska omfattas av överskotten?
 - staten
 - hela den konsoliderade offentliga sektorn

Överskotts målets kostnader

- Skattesänkningar genomförs inte
- Andra sektorer påförs ett underskott (privat sektor i Sverige, privat sektor i utlandet, offentlig sektor i utlandet)
- Angelägna investeringar utförs inte alls eller skjuts på framtiden

Underinvesteringen i bostadssektorn

Färdigställda bostäder, totalt, 1991-2016

Ekonomiska kalkyler är ensamma inga bra styrinstrument

En ny bro ska byggas

Antag följande:

Total kostnad 10 mdr SEK

Årlig driftskostnad 50 milj SEK

Antal överfarter årligen 1 miljon

Biljettpris 300 SEK

(som ökar i pris i samma takt som KPI)

KPI 2 procent

Livslängd 30 år

Kalkylränta 4 procent

=> Nuvärdet = -4,4 mdr SEK

Men ändra bara lite på antagandena

Sänk kalkylräntan till 2 procent

Öka livslängden till 50 år

=> Nuvärdet = +2,5 mdr SEK

Det erhållna resultatet avgörs av vilka
antaganden som görs